

12/6/24

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

Minister MZ

Deadline: 12-06-2024

DWJZ

Ontworpen door

nota

(ter beslissing)

Wet actualisering lichaamsmateriaalwetgeving

Datum Document

24-05-2024

Kenmerk

3791028-1055942-WJZ

Bijlage(n)

1

1. Aanleiding

Het wetsvoorstel Wet actualisering lichaamsmateriaalwetgeving is op 12 maart 2024 aangeboden aan de Tweede Kamer. Naar aanleiding van het verslag van de vaste Kamercommissie VWS zijn de vragen van de Tweede Kamer beantwoord. De nota naar aanleiding van het verslag kan naar de Kamer worden gezonden.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

- akkoord te gaan met de nota naar aanleiding van het verslag;
- de aanbiedingsbrief aan de voorzitter van de Tweede Kamer te ondertekenen.

3. Kernpunten

In het verslag worden vragen gesteld door de fracties van de PVV, GroenLinks-PvdA, VVD, NSC, BBB, CDA, SP, SGP en ChristenUnie. Over het algemeen staan partijen positief tegenover dit wetsvoorstel. De meeste vragen zijn verhelderend van aard. Zo worden vragen gesteld over de reikwijdte van het wetsvoorstel, commercialiteit, en waar de praktijk uiteenloopt met de huidige wetgeving.

De meeste kritische vragen gaan over het meldpunt orgaanhandel dat met dit wetsvoorstel bij het orgaancentrum wordt belegd. Partijen onderschrijven het doel van het meldpunt, namelijk het vormen van beleid gericht tegen orgaanhandel, maar vragen zich af of het meldpunt niet kan fungeren zonder verwerking van persoonsgegevens. Ook worden vragen gesteld over de beveiliging van de persoonsgegevens die verwerkt worden en de doorbreking van het medisch beroepsgeheim door de zorgverlener die melding moet doen bij het meldpunt.

Kritische vragen betreffen daarnaast de eventuele resterende mogelijkheden voor commercialiteit bij instellingen die lichaamsmateriaal verkrijgen. Zo wordt de noodzaak voor de uitzonderingen op het winstverbod voor het verkrijgen van geslachtscellen ten behoeve van in-vitrofertilisatie of inseminatie en voor de ontwikkeling van geneesmiddelen en medische hulpmiddelen ter discussie gesteld. Tot slot hebben enkele vragen betrekking op een in een eerdere versie van het wetsvoorstel voorgestelde strafbaarstelling voor het opzettelijk gebruiken van een wederrechtelijk verkregen orgaan. Naar aanleiding van het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State bij dit wetsvoorstel is deze strafbaarstelling uit het wetsvoorstel gehaald, zodat de invulling van de delictsomschrijving, de proportionaliteit en de strafbepaling nader bezien kunnen worden en relevante partijen uit de rechtspraak kunnen worden geraadpleegd. Partijen vragen naar de ontwikkelingen op dit punt.

Voor de leesbaarheid van de nota naar aanleiding van het verslag, volgt hieronder een kort overzicht van verschillende wetten die regels stellen over het gebruik van lichaamsmateriaal:

- Wet op de orgaandonatie (lichaamsmateriaal bestemd voor toepassing op de mens, zeggenschap);
- Wet veiligheid en kwaliteit lichaamsmateriaal (lichaamsmateriaal bestemd voor toepassing op de mens, veiligheid en kwaliteit);
- Embryowet (gebruiksdoeleinden, zeggenschap en regels over wetenschappelijk onderzoek);
- Wet foetaal weefsel (gebruiksdoeleinden en zeggenschap);
- wetsvoorstel Wet zeggenschap lichaamsmateriaal (gebruik van lichaamsmateriaal, anders dan voor diagnose of behandeling van de donor).

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

SP, CDA, GroenLinks-PvdA en PVV hebben aandacht gevraagd voor maatregelen tegen handel in menselijke organen.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Er is draagvlak voor dit wetsvoorstel. Veldpartijen hebben behoefte aan duidelijkheid en een betere aansluiting van de wetgeving op de praktijk.

c. Financiële en personele gevolgen

Er zijn beperkte financiële gevolgen aan dit voorstel verbonden. Het is mogelijk dat het CIBG een claim indient ter grootte van €229.000. Naar verwachting zal de claim lager uitvallen, omdat een eerder in het wetsvoorstel opgenomen verbreding van de wetgeving naar andere typen lichaamsmaterialen niet doorgevoerd wordt (en daarmee het aantal erkenningsaanvragen minder hoog zal zijn dan ingeschat op basis van de consultatieversie).

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Het voorstel van wet is juridisch haalbaar. De Afdeling advisering van de Raad van State heeft beperkt opmerkingen gemaakt en daaraan is tegemoetgekomen.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De nota naar aanleiding van het verslag is opgesteld met GMT, met input van de Nederlandse Transplantatie Stichting, en op punten afgestemd met PG, de IGJ, het CIBG en JenV.

f. Gevolgen administratieve lasten

Het wetsvoorstel leidt tot beperkte administratieve lasten. Eventuele nieuwe instellingen zullen een erkenning aan moeten vragen en zo nodig maatregelen treffen om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen. Dit betreft in ieder geval de organisaties die weefsels en organen uitnemen.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

